Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U001399

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-05-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Філатова Анна Володимирівна

2. Anna V. Filatova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 075

Назва наукової спеціальності: Маркетинг

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Маркетинг

Дата захисту: 10-06-2026

Спеціальність за освітою: Екологічна біотехнологія та біоенергетика

Місце роботи здобувача: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ БІОМІН УКРАЇНА

Код за ЄДРПОУ: 34613055

Місцезнаходження: вулиця Козацька, Київ, 03022, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 203

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.35, 68.01.14, 06.71.07, 06.81.55, 06.35.28

Тема дисертації:

1. Маркетинг у виробничо-збутових ланцюгах на ринку посівного матеріалу

2. Marketing in production and distribution chains in the seed market

Реферат/анотація:

1. У дисертації розкрито теоретичні основи та удосконалено категоріально-понятійний апарат дослідження проблем розвитку маркетингу на ринку посівного матеріалу, сформовано авторський концепт теоретичного підґрунтя розвитку маркетингу у виробничо-збутових ланцюгах у сфері забезпечення агропідприємств ресурсами, виявлено особливості організації маркетингу в аграрному секторі економіки на ринку посівного матеріалу. Обґрунтовано теоретико-методичні засади маркетингу у виробничих ланцюгах на ринку посівного матеріалу. Розглянуто сутність та структуру маркетингу у виробничо-збутових ланцюгах, досліджено еволюцію розвитку концепцій маркетингу та найважливіші етапи його становлення загалом у світі та в Україні. Висвітлено теоретичні засади маркетингу на ринку посівного матеріалу, як складової агромаркетингу. Досліджено еволюцію трактування поняття агромаркетингу, що дозволило сформувати авторське визначення агромаркетингу, як цілісної системи, яка сформувалася на постулатах та інструментах

класичного маркетингу, таких як орієнтація на споживача, вивчення ринку, сегментація, довгострокове планування та прибутковість як кінцева мета, та особливостями агробізнесу, такими як залежність від природничо-кліматичних умов, сезонність виробництва та збуту, біологічний характер виробництва та орієнтацію на вичерпність ресурсів та сталий розвиток. Обґрунтовано, що метою функціонування системи агромаркетингу є задоволення потреб споживача та підвищення продуктивності загалом агробізнесу. Проаналізовано особливості та етапи розвитку галузі насінництва в Україні. Виділено основні етапи розвитку насінництва: початок реформування; створення нормативно-правової бази для функціонування насінництва в ринкових умовах; етап становлення та розвиток ринку насіння, посилення конкуренції; етап функціонування в умовах підвищених ризиків, зокрема руйнування інфраструктури, логістичні збої, втрата територій та зміни у структурі посівних площ. Розглянуто систему насінництва, виділено її основних учасників та напрями взаємодії. Описано основні етапи розвитку маркетингу на ринку посівного матеріалу з часів незалежності України, їх особливості та основні драйвери такі, як цифровізація та розроблення власних платформ, що дозволяє фермеру об'єднувати дані з різних джерел – супутників, ґрунтових датчиків, погодних станцій – для контролю стану посівів протягом сезону, розширення представництва та створення різних ланок у виробничо-збутовому ланцюзі, розвиток демонстраційних полігонів та використання вузькоспеціалізованих маркетингових досліджень. Розвиток агромаркетингу в Україні за сучасних умов визначається змінами в аграрному виробництві, посиленням конкуренції та підвищенням вимог до якості продукції. Розраховано глобальні ринкові частки основних міжнародних компаній на ринку посівного матеріалу. Розраховано динаміку посівних площ під урожай основних сільськогосподарських культур господарств усіх категорій, підприємств та господарств населення. Аналіз динаміки посівних площ основних сільськогосподарських культур господарствами населення України у період з 2020 по 2025 роки виявляє загальну тенденцію до скорочення оброблюваних площ для всіх ключових культур. Проаналізовано поточний стан та відношення кількості посівного матеріалу української селекції до іноземної селекції, які зареєстровані та придатні для поширення в Україні. Проаналізовано динаміку експорту та імпорту посівного матеріалу зернових та олійних культур. Сформовано перелік найбільших виробників посівного матеріалу в Україні та торгові марки компаній, насіння яких вони доробляють. Переважна більшість заводів – українські представництва міжнародних насіннєвих компаній, які доробляють на своїх заводах посівний матеріал власних брендів. Проаналізовано основні програми обробки (протруювання) посівного матеріалу. Проаналізовано основні програми направлені на захист від підробок. Проаналізовано основні тенденції закупівлі та джерела довіри в рекламі кінцевих споживачів посівного матеріалу. Проаналізовано та описано виробничо-збутові ланцюги компаній Syngenta, Corteva, Bayer. Проведено порівняльний аналіз продуктового портфоліо кукурудзи та соняшника компанії за характеристикам продуктів, урожайністю, ціною та побудовано радар конкурентоспроможності. Проведено та побудовано матрицю SWOT-аналізу ринкової діяльності компаній та зведену матрицю повторюваних показників. Розроблено стратегічні напрями удосконалення маркетингу у виробничо-збутових ланцюгах на ринку посівного матеріалу.

2. The dissertation reveals the theoretical foundations and improves the categorical and conceptual apparatus of research into the problems of marketing development in the seed market, forms the author's concept of the theoretical basis for the development of marketing in production and sales chains in the field of providing agricultural enterprises with resources, reveals the features of the organization of marketing in the agricultural sector of the economy in the seed market. The theoretical and methodological principles of marketing in production chains in the seed market are substantiated. The essence and structure of marketing are considered, the development of marketing and the most important stages of its formation in the world as a whole and in Ukraine are investigated. The theoretical principles of marketing in the seed market as a component of agromarketing are highlighted. The evolution of the interpretation of the concept of agrimarketing has been studied, this analysis has allowed us to form the author's definition of agrimarketing as a holistic system, which was formed on the postulates and tools of classical marketing, such as consumer orientation, market research, segmentation, long-term planning and profitability as the ultimate goal, and the peculiarities of agribusiness, such as dependence on natural and climatic conditions, seasonality of production and sales, biological nature of

production and orientation on resource depletion and sustainable development. It is emphasized that the purpose of the agrimarketing system is to meet the needs of the consumer and increase the productivity of agribusiness as a whole. The features and stages of development of the seed industry in Ukraine have been analyzed. The main stages of seed development are highlighted: the beginning of reform; the creation of a regulatory framework for the functioning of seed production in market conditions; the stage of formation and development of the seed market, increased competition; the stage of functioning in conditions of increased risks, in particular, the destruction of infrastructure, logistical failures, loss of territories and changes in the structure of sown areas. The seed production system is considered, its main participants and areas of interaction are highlighted. The main stages of marketing development in the seed market since the independence of Ukraine are described, their features and main drivers such as digitalization and development of own platforms that allow the farmer to combine data from various sources – satellites, soil sensors, weather stations – to monitor the condition of crops during the season, expansion of representation and creation of various links in the production and sales chain, development of demonstration sites and use of highly specialized marketing research. The development of agromarketing in Ukraine under modern conditions is determined by changes in agricultural production, increased competition and increased requirements for product quality. The global market shares of the leading international companies in the seed market have been calculated. The dynamics of sown areas for the harvest of the main agricultural crops of farms of all categories, enterprises and households are calculated. Analysis of the dynamics of the sown areas of the main agricultural crops by households of the population of Ukraine in the period from 2020 to 2025 reveals a general trend towards a reduction in the cultivated areas for all key crops. The current state and the ratio of the amount of seed material of Ukrainian selection to foreign selection, which are registered and suitable for distribution in Ukraine, were analyzed. The dynamics of export and import of seed material of grain and oilseed crops were analyzed. A list of the largest producers of seed material in Ukraine and the trademarks of the companies whose seeds they process was formed. The vast majority of plants are Ukrainian representative offices of international seed companies that process seed material of their own brands at their plants. The main programs for processing (treating) of seed material were analyzed. The main programs aimed at protecting against counterfeiting were analyzed. The main trends in procurement and sources of trust in advertising by end consumers of seed material were analyzed. The production and sales chains of Syngenta, Corteva, Bayer were analyzed and described. A comparative analysis of the company's corn and sunflower product portfolio was conducted by product characteristics, yield, price, and a competitiveness radar was built. A SWOT analysis matrix of the companies' market activities and a consolidated matrix of recurring indicators were conducted and built. Strategic directions for improving marketing within production and distribution chains in the seed market have been developed.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Bodnar O., Halchynska Yu., Larina Ya., Filatova A., Stepanets I. Logistics transformation on grain and oilseeds markets during the war in Ukraine: Marketing approaches and strategies. Scientific Horizons. 2024. Vol. 27 (9). P. 134–147.
- Філатова А. В. Особливості ціноутворення на ринку посівного матеріалу України. Економіка і держава 2020. № 12. С. 134–138.

- Філатова А. В. Стан і перспективи розвитку ринку посівного матеріалу в Україні в умовах російської агресії. Ефективна економіка 2022. № 10.
- Ларіна Я. С., Філатова А. В. Сучасні концепції маркетингу та їх застосування у виробничо-торгівельних ланцюгах на ринку посівного матеріалу. Київський економічний науковий журнал. 2023. № 5. С. 69–75.
- Філатова А. В. Маркетинг на ринку посівного матеріалу з урахуванням регіональних особливостей аграрного виробництва. Актуальні питання економічних наук. 2026. № 20.

Наукова (науково-технічна) продукція: розроблено інтегрований маркетинговий підхід щодо оптимізації портфеля посівного матеріалу з використанням економіко-математичного моделювання, що поєднує оцінювання прибутку з 1 га, оптимізацію структури посівних площ та територіально диференційоване ціноутворення на посівний матеріал

Соціально-економічна спрямованість: особливості розвитку маркетингу на ринку посівного матеріалу, що на відміну від існуючих підходів, враховує комплексний вплив цифровізації і глобалізації на функціонування операторів даного ринку, дозволяє фермеру об'єднувати дані з різних джерел для контролю стану посівів протягом сезону, розширення представництва та створення взаємодій різних ланок у виробничо-збутовому ланцюзі, розвиток демонстраційних полігонів та використання вузькоспеціалізованих маркетингових досліджень

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U100630

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ларіна Ярослава Степанівна

2. Yaroslava S. Larina

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2712-7824

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кундря-Висоцька Оксана Петрівна

2. Oksana P. Kundria-Vysotska

Кваліфікація: к. е. н., професор, 08.07.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9760-9266

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57208321687; Web of Science Researcher ID: MMA-2523-2025; https://scholar.google.com.ua/citations?user=NQzZ344AAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Артімонова Ірина Вікторівна

2. Iryna V. Artimonova

Кваліфікація: к. е. н., доцент, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1054-1356

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Білоцерківський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493712

Місцезнаходження: пл. Соборна, Біла Церква, Білоцерківський р-н., 09100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Захарчук Олександр Васильович

2. Oleksandr V. Zakharchuk

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1734-1130

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки" НААН

Код за ЄДРПОУ: 31986126

Місцезнаходження: Київ, 03127, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нагорна Олена Вікторівна

2. Olena V. Nahorna

Кваліфікація: к. е. н., доцент, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7573-0874

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Бондаренко Валерій Михайлович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Бондаренко Валерій Михайлович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Боярчук Сергій Васильович
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна